

Täysistunto

Torstai 22.4.2021 klo 16.00—17.02

3.1. Suullinen kysymys teollisuuden kilpailukyvyistä (Ritva Elomaa ps)

Suullinen kysymys SKT 79/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa aloittaa. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ensin lähti Kaipola, sitten Naantalin jalostamo raksittiin pois kartoilta, ja Nesteen miljardi-investoinnit menivät Hollantiin. Nyt pääministerin hehkuttama vihreä siirtymä iski Kemiin, ja Stora Enso sulkee Kemian Veitsiluodon paperitehtaan. Kaupungin suurin työllistäjä on pian historiaa ja yli 600 työtöntä tätä päivää. Vihreä siirtymä kylvää tuhoaan — mihin seuraavaksi?

Arvoisa hallitus, mikä on hallituksen viesti tulevaisuudennäkymistä vielä toistaiseksi täällä toimiville yrityksille? Nämä tehtaiden alasajot on saatava loppumaan, ja Suomen on pystyttävä olemaan yrityksille, kaikille, parempi vaihtoehto, aivan pienistä suurimpaan. Nyt on kysymys ihmisten työpaikoista, nyt on kysymys kansalaisten toimeentulosta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Marin.

16.02 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko ministeri Haatainen paikalla? En näe sille toiselle puolelle. Hän vastaa tästä kokonaisuudesta ja varmasti voi täydentää.

Tämä on tietenkin erittäin kova isku Kemian alueelle, työntekijöille ja perheille, ja tämä on erittäin valitettava päätös. Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan tukikokonaisuutta alueen ja ihmisten tueksi tässä erittäin vaikeassa tilanteessa. Sinänsä on hyvä, että aikaisemmin Metsä Group on ilmoittanut uudesta investoinnista, merkittävästä, mittavasta investoinnista tuolle alueelle, ja siinä valtio on tehnyt ratkaisuja muun muassa näiden liikenneinfrastrukturien osalta. Eli merkittävästi panostamme tuonne alueelle uutta infrastruktuuria niin, että tämä uusi Metsä Groupin investointi voi toteutua, mutta samanaikaisesti tietenkin tämä paperin kysynnän lasku nyt on tämän Stora Enson päätöksen takana.

Tämä on erittäin valitettava päätös, ja työ- ja elinkeinoministeriössä tehdään valmistelutyötä alueen tueksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Työministeri Haatainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2021 vp

16.03 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Veitsiluodon tehtaan sulkeminen on todella suuri isku. Se on suuri isku koko tälle aluetaudelle mutta yhtä lailla tietenkin niille työntekijöille, jotka ovat siellä työtä tehneet.

Mitä tässä tilanteessa nyt tehdään: meillä on olemassa työ- ja elinkeinoministeriössä jo kokemusta — valitettavasti — monista tällaisista rakennemuutosvaiheista, joihin on luotu tietty järjestelmällinen toimintatapa, jolla me lähestymme tätä. Kiitän siitä, että siellä alueella niin Kemian kaupunki kuin ely-keskus ja TE-toimisto ovat heti, välittömästi koontuneet ja käyneet läpi tilannetta, mitä voitaisiin tehdä.

Nyt olennaista on, että ne, jotka ovat jäämässä vaille työtä, pystyvät siirtymään työstä työhön, ja siihen me satsaamme koulutusta, me etsimme kaikkia tukitoimia ja palvelumahdollisuuksia, joilla voidaan edesauttaa sitä, että sillä alueella voi työllistyä sitten toiseen mahdolliseen työpaikkaan. [Puhemies: Minuutti!] Tämä Veitsiluodon tehdashan on hyvällä alueella sijainniltaan. Siellä on paljon toimeliaisuutta ja teollisuutta, ja luotan siihen, että me pystymme rakentamaan polkua työstä työhön.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Elomaa.

16.04 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Punavihreän hallituksen vahvuus ei ole päätösten seurausten arviointi. Se ei kuuntele edes omiaan, sillä valtioneuvoston selvityksessä juuri todettiin Suomen muita EU-maita kunnianhimoisemman ilmastopolitiikan olevan työllisyydelle haitallista. Yritykset seuraavat tarkkaan poliittisia päätöksiä ja arvioivat jatkuvasti niiden vaikutuksia toimintaansa, useimmiten talous edellä.

Marinin hallitus tekee aatteen palolla ilmastopolitiikkaa ja on toimissaan kovin joustamaton. Mikä on hallituksen arvio tämän vaalikauden ilmastotoimien vaikutuksista Suomen talouteen ja työllisyyteen, ja mihin seikkoihin arvio perustuu? Onko hallituksella selkärankaa myöntää politiikkansa haitalliset vaikutukset kotimaiseen teollisuuteen? Esimerkiksi turpeentuotannon nopea alasajo on pohjanoteeraus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Vanhanen.

16.05 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaan kysymys — tällä kertaa kehun kysymystä, tavallisesti en sitä tee — oli kyllä hyvä. Meillä ei varmaankaan ole sellaista laskelmaa, kuinka paljon hallituksen ilmastopolitiikka on investointeja lisännyt ja lisäämässä. Näistä viime aikojen uutisista ilman muuta tämä Kemiin tuleva biotuotetehdas, joka on pohjoisen pallonpuoliskon suurin metsäteollisuuden investointi, joka on tehty, kuuluu tähän sarjaan. Tuore uutinen siitä, että akkuteollisuutta, sen raaka-ainepohjaa, ruvetaan myös miljarditason investoinneilla edistämään Vaasassa, kuuluu tähän sarjaan. Mutta sen sijaan Veitsiluodon tehdas ei kuulu tähän sarjaan. Se, että paperin kysyntä maailmalla vähenee sillä tavalla, että yritys joutuu lopettamaan tehtaansa sekä Suomessa että Ruotsissa, ei kyllä liity hallituksen ilmastopolitiikkaan. Minusta ei kannattaisi myöskään luoda vääriä perusteita sille, millä perusteilla yritykset päätöksiä tekevät.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Halla-aho.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2021 vp

16.06 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yritysten kilpailukyky koostuu monesta eri osatekijästä, joista yksi ovat palkkakustannukset. Sisäinen devalvaatio eli ansioiden leikkaaminen on poliittisesti vaikeaa, mutta se on vaikeaa myös siksi, että ansiotulojen verotus on Suomessa erittäin ankaraa, ja asumisen... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja, nyt on mikki pois.

...asumisen ja liikkumisen kustannukset ovat Suomessa koko ajan kasvussa. Hallitus, samoin kuin elinkeinoelämä, vaatii suureen ääneen työperäisen maahanmuuton lisäämistä. Tätä perustellaan osaajapulalla. Todellisuudessa tavoitteena on vapauttaa halpatyövoiman maahantuonti EU:n ulkopuolelta ja saada palkkataso sitä kautta alas. Ruotsi teki tämän virheen kymmenen vuotta sitten ja katu siitä tänä päivänä. Suomessa esimerkiksi rakennus- ja siivousala ovat jo pitkälti samassa tilanteessa. Kysyisin hallitukselta: eikö olisi parempi hillitä yritysten palkkakustannuspaineita leikkaamalla palkan sivukuluja, ansiotulojen verotusta ja kokonaisveroastetta kuin vaihtaa suomalaiset työntekijät halvempiin ulkomaalaisiin?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Haatainen.

16.08 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halla-aho tavallaan kysymyksessään esittää, että ryhtyisimme leikkaamaan sosiaaliturvaa, sen rahoitus pohjaa. Se ei ole mikään vaihtoehto sille, että meillä todellisuudessa yritykset viestivät meille, että he tarvitsevat osaajia, ammattilaisia.

Tämä työperäinen maahanmuutto, miten sitä tehdään: meillä on saatavuusharkinta, ja se perustuu yksinomaan siihen, että jos yritykset eivät löydä millään tavalla työntekijöitä, osaajia Suomesta tai EU-alueelta, niin heillä on mahdollisuus myös rekrytoida EU-alueen ulkopuolelta. Eli saatavuusharkinta on käytössä, ja tätä tehdään hallitusti ja järjestelmällisesti. Me tarvitsemme osaajia, mutta yhtä lailla, kun katsotaan nyt tätä tilannetta, esimerkiksi Kemissä on tullut työttömiä. Ehkä viittaatte tällä samalla kysymyksellä tässä yhteydessä siihen. Me tulemme kaikkemme tekemään sen eteen, että näiden ihmisten osaaminen käytetään, he löytävät työtä, työpaikan, ja se on tietenkin se ykkösasia. Mutta me emme pääse siitä mihinkään, [Puhemies: Minuutti!] että väestö ikääntyy, ja me tarvitsemme tänne osaajia myös muualta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juuso.

16.09 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lintilä! Eduskunta-avustajani toimitti viime lokakuussa teille satojen kemiläisten allekirjoittaman vetoomuksen Veitsiluodon tehtaan tulevaisuuden turvaamisesta. Vetoomuksessa vedottiin hallitukseen riittävän kustannuskilpailukyvyn varmistamiseksi niin, että Suomi olisi yrityksille hyvä ympäristö toimia ja investoida. Perinteinen luovutus henkilökohtaisesti teille, ministeri Lintilä, ei avustajanne mukaan teidän kiireestänne johtuen onnistunut, joten vetoamus ja allekirjoittaneiden nimiluettelo toimitettiin avustajallenne sähköisesti 19. lokakuuta 2020. Veitsiluodon tehtaan lopettaminen ei siis voinut tulla teille yllätyksenä. Kysynkin nyt: mihin toimiin te ryhdyitte turvataksenne 670 henkilön työpaikan Kemissä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Lintilä.

16.10 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, mikä on ollut tuo ajankohta, jolloinka tämä vetoamus on ollut, ja varmasti on ollut niin, että se ei ole sitten onnistunut, valitettavasti.

Mutta oikeastaan viittaa nyt siihen, mitä yrityksen toimiva johto on sanonut ja mikä on tullut täälläkin esille. Jos markkina sulaa alta — paperin kysyntä on vähentynyt viimeisen 10 vuotta ja nyt viimeisen vuoden räjähdysmäisesti, voisi lähes sanoa — niin yksikään yritys, pörssiyritys, ei jää pyörittämään tappiollista. He tulevat tekemään omia ratkaisujaan, niin kuin Stora Enso teki tässä tapauksessa ja sulki myös Ruotsin puolella. Mitkä meillä olisivat olleet vaihtoehdot parantaa sitä kustannuskilpailukykyä? Me olemme teollisuuden energiaverot tiputtaneet EU:n minimiin, me olemme parantaneet sitä. [Jussi Halla-aho: Siitä päästökauppakompensaatiosta!] Mutta kuinka voidaan kompensoida markkinan poistuminen? [Puhemies: Minuutti!] Siihen ei edes hallitus pysty.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

16.12 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komissio esitti eilen kestävän rahoituksen kriteerit. Kyseessä on niin sanottu taksonomialuokitus, ja tiedän, että Suomikin on kovasti pyrkinyt metsäteollisuuden näkökulmasta vaikuttamaan niin, että Suomen metsät luokiteltaisiin kestäviksi, jolloin ne saavat rahoitusta eivätkä joudu niin sanotulle mustalle listalle. Mutta valitettavasti nyt komission esityksessä — jota ei voi enää muuttaa, sen voi jäsenmaa joko hyväksyä tai kaataa — oli kuitenkin pahoja seikkoja: suomalaisista metsätaloutta ei ole luokiteltu kestäväksi, välttämättä. Se saattaa vaikuttaa rahoitukseen ja metsäteollisuuden investointihalukkuuteen, ja mikä pahinta, sen lisäksi se lisää byrokratiaa, koska yli 13 hehtaarin metsätiloille tulee laatia ilmasto- ja metsäsuunnitelma.

Hyväksyttekö, te, arvoisa hallitus, sen, että tämä komission esitys menee läpi? Ainakin oman näkemykseni mukaan se on haitallinen suomalaiselle metsäteollisuudelle, heikentää investointihalukkuutta, [Puhemies: Minuutti!] ja sitä pitäisi ehdottomasti vastustaa. Oletko vastustamisen kannalla?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Marin.

16.13 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä linjaus sieltä eilen tuli, ja mekin olemme yhdessä Ruotsin kanssa pyrkineet vaikuttamaan tietenkin tämän linjauksen sisältöön. Itse olen lähettänyt pääministeri Löfvenin kanssa kirjeen komission puheenjohtajalle tästä ja viime viikolla myös keskustellut tästä kysymyksestä komission puheenjohtajan kanssa.

Suomi ja Ruotsi saivat tuohon ratkaisuun sisälle monia sellaisia näkökohtia, joita me ajoimme, mutta emme aivan kaikkea, ja tämä kokonaisuus on sellainen, että toisella puolella ympäristöjärjestöt moittivat sitä, että se on liian pehmeä, ja toisella puolella sitten näitä kaikkia tavoitteita, joita mekin olemme olleet edistämässä, ei ole kaikin osin huomioitu. Me tutustumme tähän kokonaisuuteen hyvin tarkasti ja käymme kaikkien sidosryhmien kanssa keskustelua aktiivisesti tästäkin kokonaisuudesta, mutta olemme tehneet paljon vaikuttamistyötä tämän asian tiimoilta yhdessä Ruotsin kanssa. Meille tietenkin metsäteollisuus, metsäteollisuuden pärjääminen, kilpailukyky, ovat aivan ensisijaisen tärkeitä asioita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Slunga-Poutsalo.

16.14 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tehdään piippu lakkaa tupruttamasta, kerrannaisvaikutukset ovat suuria: suuria ihmismääriä jää työttömäksi sekä sieltä tehtaalta että alihankkijoilta ja muilta sidosryhmiltä. Paperin kysynnän vähentyessä on selkeätä, että kilpailu kiristyy, mutta kun paperin kysyntä vähenee, se ei kuitenkaan lopu, niin kuin täällä on ehkä jo saanut kuvan joistain vastauksista. Meillä on vielä jäljellä jonkun verran paperitehtaita Suomessa, ja hiili ja turve näyttelevät näillä tehtailla suurta, suurta roolia. Arvoisa hallitus, onko teillä halua tukea näitä jäljellä olevia paperitehtaita niin, että ne voivat pärjätä tässä kilpailussa Euroopassa ja maailmanlaajuisesti?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Lintilä

16.15 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Totta kai hallituksen tahtotila on pitää huolta yritysten kilpailukykyä, ja niitä toimia tällä hetkelläkin Säätytalolla ollaan tekemässä, että me pystymme turvaamaan yritysten kilpailukykyä ja suomalaisia työpaikkoja.

Jos vielä palaan tähän Kemian ikävään tilanteeseen, niin totta kai meidän pitää ensimmäisenä huolehtia siitä, että me teemme niitä toimia, mihin ministeri Haatainen viittasi: uudelleen koulutusta, mahdollisimman paljon työpaikkoja näille, jotka työpaikkoja menettävät. Mutta ehkä tärkeintä on kuitenkin se, että me saataisiin tehokkaaseen käyttöön tämä kyseinen alue, tämä laitos, ja voin sanoa, että siitä on ensimmäiset neuvottelut jo käyty.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

16.16 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veitsiluodon ikävässä tilanteessa jopa 600 työpaikkaa saattaa hävitä Kemistä. Täällä on todettu useampaan kertaan, että paperin kulutuksen väheneminen maailmassa on se syy, miksi näin myöskin täällä Suomessa nyt sitten tapahtuu, mutta johonkin ne tehtaot kuitenkin myös jäävät. Ei niitä kaikkialta poisteta, ja syy, minkä takia nyt sitten Suomesta [Paavo Arhinmäki: Ja Ruotsista!] näitä poistetaan, on se, mitä me täällä oppositiossa penäämme. Eli silloin kun yritys miettii näitä ratkaisuja, katsotaan, mikä on palkkataso, mitkä ovat logistiikkakustannukset, raaka-aineiden saatavuus, energian hinta ja niin edelleen. Yksi asia, mikä Suomessa on erittäin korkealla tasolla moniin muihin maihin verrattuna, on työn hinta.

Arvoisa puhemies! Me oppositiossa, erityisesti kokoomus, olemme monta kertaa puhuneet tässäkin salissa [Paavo Arhinmäki: Kokoomus ja perussuomalaiset molemmat vaativat palkkoja alas!] paikallisen sopimisen tarpeesta. Kysyisin nyt teiltä, pääministeri Marin: onko tämä hallitus tekemässä jotain toimia, että paikallinen sopiminen etenee?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] — Hetkonen. Jos halutaan, että pääministerin puhe kuuluu, niin kannattaa kuunnella.

16.17 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsäteollisuudessa on tehty laajasti paikallisia sopimuksia, eli kyllä tehtaissa tehdään jatkuvasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2021 vp

paikallisen tason sopimuksia ja haetaan sellaista kokonaisuutta niin, että tehdas on kannattava. Monesti vaikka Suomessa yhtä ihmistä kohden palkkakustannukset voivat olla joitakin verrokkimaita korkeammat, niin kokonaisuudessaan palkkakustannukset eivät ole niin korkeita, koska pienemmällä määrällä on voitu hyvin tehokkaasti tehdä työtä juuri sen vuoksi, että monesti näistä asioista on paikallisella tasolla sovittu. Eli tämä on se todellisuus, mikä tuolla tehtailla on, ja tiedän sen, kun olen keskustellut näiden ihmisten kanssa, ketkä siellä ovat töissä. Eli laajasti paikallisia sopimuksia tehdään, ja hyvä näin. On tärkeää, että me yhdessä pyrimme varmistamaan sen, että täällä on kannattavaa pitää teollista toimintaa ja meillä on Suomessa tulevaisuudessakin teollisia työpaikkoja, ja sen eteen ja sen puolesta myös hallitus tekee töitä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.18 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veitsiluodon uutinen oli todella raskas, ja kuten täällä on todettu, niin paperinkulutukseen mekään emme pysty vaikuttamaan. Sen sijaan nämä vihjeet Suomen ilmastopolitiikasta ja siitä, että se veisi teollisuutta Suomesta, kuulostavat hiukan omituisilta siitä näkökulmasta, kun katsoo vaikkapa, mitä Teknologiateollisuus on todennut 12.4. kuluvaan vuoteen: ”Tuotepolitiikka. Tuotteille asetetaan yhä enemmän ympäristöasioihin liittyviä vaatimuksia.” Ja tämän me kyllä Suomessa osaamme tehdä: tehtaissa tuotteita ympäristöystävällisesti. Sen sijaan Metsäteollisuus itsessään on sanonut 22.9.2020: ”Energiatehokkuus on tehtaille kilpailutekijä.”

Nyt kun täällä Halla-aho penää kilpailutekijöitä palkkakustannuksista, niin minusta tämä ei ehkä nyt ihan mene alan varsinaisten asiantuntijoiden kanssa yksiin. Sempä takia haluaisinkin kysyä ministeri Lintilältä: miten hallitus aikoo edistää näitä teollisuuden tarpeita ilmasto- ja ympäristöystävällisesti?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Lintilä.

16.19 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitää paikkansa, että suomalainen energiaosaaminen, jäteosaamiseen liittyvät asiat ovat maailmalla erittäin kysyttyjä ja ilmastolliset asiat ovat yrityksille entistä tärkeämpiä, kun käydään neuvotteluja.

Siihen aikaan, kun vielä pääsin matkustamaan, niin aika montakin delegaatiota olen maailmalla vetänyt, ja Suomesta kiinnostavat osaaminen ja energiaosaaminen. Se, että suomalaiset yritykset ovat maailman kärkeä energiaosaamisen kehittämisessä, on ehdottomasti meille myyntivaltti ja valtti meidän viennin kasvattamisessa. [Leena Meri: Eihän kukaan sitä ole kieltänyt!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kulmuni.

16.20 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kertoa hie-
man tuosta mittasuhteesta. Kun 20 000 asukkaan Kemistä katoaa suoraan 700 tehdastyö-
paikkaa, alihankintaketjussa pahimmillaan ehkä tuplaten se, niin se vastaisi sitä, että Hel-
singistä, pääkaupungista, katoaisi suoraan vaikkapa 20 000 työpaikkaa, alihankintaketju-
ineen 40 000. Tämä kertoo siitä Suomen teollisuuden selkärangasta, joka sijaitsee ympäri
tämän maan pienemmissä ja suuremmissa kaupungeissa, ja vaikka hallitus ei tietenkään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2021 vp

vastaa paperimarkkinan kysynnästä, niin kuitenkin siellä, missä sitä pystytään tekemään kaikista kilpailukykyisimmin, sitä tehdään jatkossakin.

Se, mistä hallitus vastaa, on tietenkin teollisuuspoliittinen linja, ja oli oikein, että sähköveroa teollisuudelle laskettiin. Toivottavasti sähköistymisen tukea nyt jatketaan. Mutta mikä on se teollisuuspoliittinen linja, joka tukee tämän maan kilpailukykyä? Tämän haluan kysyä hallitukselta: kuinka huolehditte siitä, että kilpailukyky paranee eikä heikkene?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Lintilä.

16.21 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisesta kilpailukykyvystä huolen pitäminen on tietysti aika laajakin kokonaisuus, jossa nimenomaan energia on hyvin vallitsevassa ja tärkeässä roolissa. Siihen tällä hetkellä on tehty töitä ja, kuten aikaisemmin sanoin, tehdään tällä hetkelläkin Säätytalolla, että emme vaaranna suomalaista kilpailukykyä. Ihan yhtä lailla siihen vaikuttaa myös työmarkkinoitten tilanne eli työmarkkinaosapuolten tilanne, joka vaikuttaa sitten työn hintaan. Ja sitten tietysti hyvin, voiko sanoa, nouseva on koulutetun työvoiman saaminen, yhä enemmän kysytään koulutetun työvoiman perään. Tämä on ehdottomasti sellainen asia, josta meidän, hallituksen, tulee vielä paremmin pitää huolta. Me käymme keskustelua työperäisestä maahanmuutosta. Tämä perustuu nimenomaan siihen, että meillä on aika paljonkin alueita, jonne meillä ei ole tarjota koulutettua työvoimaa, ja tämä on varmasti yksi sellainen kokonaisuus, [Puhemies: Minuutti!] joka tulee saada vielä parempaan kuntoon.

Kysymyksen käsittely päättyi.